

ԱՌԻԻԾՆ ՓԼՈՐԵՆՏԻԱՅ

Հընաւանդ սովորոյթ առ պարբայգք փլորենտիայ
Գումարեալ պաշտէր ցանգ ամ ըստ ամէ տոն շինական ,
Ամբօս գիւղականաց 'ի պարագայ դատավարս ,
Ողջունել գարնայնոյն ճեպի պարուր ըզգալուստ :
Անդ բերկրահոյլ գունդ բիւրաւոր կայթ ըզկայթի հարկանեն ,
Հաճոյից հըպատակք քան նըւագացըն չափու :
Մինչ յանկարծ ահաւոր և ըսպառնող կառանչիւն ,
Ըզվանգիւն մայրեաց դուրնչեալ հեռուստ 'ի դող լուծանէ :
Առիւծ բոցատեսիլ լինի աչացն յանդիման ,
Խոյս 'ի բաց տուեալ փախչին . և 'ի շրփոթս անդ մայր մի ,
Ի խուճապ տագնապին փութայ զորդին իւր թափել .
Աւաղ , սահեալ 'ի բաղկայն անկանի բեռն այն քաղցրիկ :
Ճըչայ կինն , ըզկայ առնու . ընդ գիշախանձըն ժանեօք՝
Տեսանէ զորդին , սոսկայ , զոփայ տըմոյն և մազկոխն ,
Կայ անշարժ , բազկատարած , կառուցեալ զակն անքըթիթ :
Եինքն անդրէն զըմբերոցն ըզգայութեանց գործեալ դարձ ,
Սարսուռ նըկուն զինքն ընկճէ , սարսուռ 'ի լանջն ազդէ ոյժ :
Ո՛վ կախարդիչ սիրոյ հնարք , ո՛վ հիւսիքանչ զառանցանք .
« Տո՛ւր ինձ զորդեակն իմ սիրուն , տո՛ւր ինձ » , գոչէ մայրն 'ի գուճս .
Գալարեն մօրըն կողկողանք զաղիս դըժնէ առիւծին ,
Ըշտեղի առեալ պըշնու և ակնարկէ դարձադարձ ,
Եւ զի մայր ոք պաղատի առ նա՝ թըւի գուշակել .
Հեզիկ ակնարկիս ձըգեալ 'ի նա անուշակ՝
Ընձեռեալ ըզցանկալին՝ առ ծունկըս մօրըն թողու ,
Ըզհամբոյր քաղցրաժըմիտ մանկանն ըզդէմն ակնարկեալ ,
Սիգաճեմ և յամիւքայլ 'ստ ակն 'ի մայրիս անկանի :

ՄԻԿԱՅԻՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՄԱՐԳԿԱՅԻՆ ԿԵՆԱՑ

(ՏԷ՛ս ԷՂ 65)

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ Բ.

Թէ ըզծովուն զայրոյթ դըժնեայ
Քեզ քարոզէ մերս Մուղա ,
Ոչ արգելու ըզգոգ նաւուգ
Մատուցանել հոգմոց նորա :
Այլ խըրատէ՝ զի զառագաստ
Ուր հարկ յանձնէ՝ հոգմոց 'ի բաստ ,
Ընդ ճանապարհ գարանալից
Ամրակառոյց լիցի քո լաստ :

Մի լիցի փոյթ ըզգեղեցկէ ,
Մի ըզգարթած լաստափայտէ ,
Եւ մի 'ի ձող կայմիդ կապեր
Գու զառագաստ 'ի մետաքսէ :
Ըզմետաքսեայ առագաստից
Ոչ ինչ հոգան հարաւ հիւսիս ,
Ի՛նչ աչ ընդ աչ ալիք բախեն
Ըշնըկարէն պատկերս գից :
Արքայուհին կանուպոսի
Լուծեալ յափանցն իւր հայրենի ,
Առագաստեաց զիւր նաւափայտ ,
Յոյր պերճութիւն պակեռն ալիք :

Խեղճ ոսկեղէնք էին նորա,
Եւ գից անդրիք խելաց զերայ,
Եւ քոյր չըրէջք, Մեծըդ Նեղոս,
Ի քոյր պաշտեալք 'ի մէհնի:
Եւ Եպսոս և Բաւրաստիս,
Յով Խնաքեան և Անուրիս,
Եւ որ այլ ևս աստուածութիւնք,
Զոր 'ի յինքեան ունի Մեծփիս:

Ոսկի գիտակք շողողէին
Ի բարձրածայր գերան կայմին,
Եւ բազմաբանք թխալարաց
Ոսկենըկար փողփողէին:

Ըշկապուտակ գաշտին կոհակ
Ահուէին ոսկի թխալք:

Տախտակք էին 'ի մայր փայտից,
Եւ փըղտկրեայ նորին ուղեակ:

Ալիք զոսկին ցոլացուցեալ,
Ի համարոյն երանք փայլեալ
Էին այնպէս՝ որպէս մարթ էր
Ըշկանայէ խաբէլ որսալ:

Զիւր առագաստս անդայա փափկին,

Կարք ծիրանիք կապեալ էին,

Եւ առագաստք ծիրանեանդք
Ի Տիւրոսէ ածեալ էին:

Առագաստից քոյն ծիրանեայն

Թըւէր ներկէլ զերես ջըրոյն,

Եւ նոյն իսկ գոգ շատափայտին՝

Հերձուլ ըզջուր ծիրանեայն:

Կայր 'ի միջի սըրըկապան,

Յորում գըշխոյն բազմէր միայն:

Թըւէր անձին՝ կարգեալ 'ի թիւ

Աստուածութեանց ծովական:

Թափառէին չքքնաղ մանկանին,

Զոր օրինակ Սէրք նըկարին,

Շուրջանակի ալքայուհւոյն,

Եւ ծիրանի սըրկապանին:

Ոմանք աղեղն 'ի յալ կըրեն,

Եւ այլք կապարձ՝ 'ի յուս բերեն,

Կէսք նետաձիգք 'ի նեւ ոսկի,

Յերես տիկնոջ՝ կէսք վարդ ցանեն:

Զի՛ է յիշել իբր աղըկուսք,

Որպէս Նեմփայք պերճք զարդարունք,

Ըշխաւորաց ունին աղիք

Եւ 'ի յարուեստ և 'ի բազուկ:

Զիւրք ըզծով բախեն նոքրին,

Ի շանթս կոյս ձըգեալ ըզթին.

Զիւրք և միւս՝ զառխըլեալ նաւ,

Ուղէ յընթաց դեակ 'ի ձեռին:

Ոմն ըզէզիկ հողմըս որսայ,

Ոմն ըզկառան ձըգէ բանայ,

Մերթ զառագաստ Զփիւռոսին

Մերթ հարուայն պարզէ և ապ:

Ոմն նշատի քընար յալմէ,

Երգով՝ թիոց հրաման աղքէ,

Եւ ըզվանեալ ջըրոց կուտակ՝

Քաղցր տաղիւ հըրահանդէ:

Կէսք յօրինեն փունջըս ծաղկանց,

Եւ հոտաւէտ հիւս պըսակաց,

Սքօք՝ ըզքիս 'ի պըսակէլ,

Նոքօք՝ պըճնէլ ըզքայր խելաց:

Կէսք նըկարեն քեղ, Պոսիդոն,

Զուրտանըւէր տախտակ 'ի քոյն,

Աւ 'ի ըզնոյն ընծայել քեղ

Վտարն նաւին աղասեղցի:

Ընդէր թըւեմ՝ ես մի առ մի.

Մի միայն տաշտ յինքան տանի՝

Զոր ինչ ռերէ Նեղոս ըզքանձ.

Եւ զոր սահմանք կանոպոսի:

Բայց զի՛նչ, Իըշխոյ, խորհիս յայնժամ,

Երբ ոսկնէրկ կայմին չեծան,

Եւ ձողք բարձողք առագաստից,

Եւ երբ քերուր բազմոցք կըռան:

Երբ խիտ ձըմոն ըզքեղ կոծէ,

Եւ երբ հիւսիս վայրագաշունչ՝

Ըզծով յաստեղս յարուցանէ:

Մերթ այտուցեալ կոհակք ծովուն,

Բախեն գերինից ըզբարձուլթին,

Եւ մերթ ջըրոց անջըրդեակեալք՝

Բանան յայտնին յատակք գեանոյն:

Յորժամ հասեալ քոյն նաւ որդին

Ոչ ևս յուսայ յարհեստ երկին,

Յանուր իստեալ և յսիւրեայ

Խընդրէ նըպաստ յարկած յետին:

Զի՛նչ քեղ յայնժամ նաւ պատուական,

Զի՛նչ և ոսկին քեղ շահեկան.

Զի՛նչ քեղ յայնժամ խորհուրդք մըտաց,

Եթէ միայն՝ 'ի քեղ մընան:

Միթէ կարծես գու հընարին՝

Թէ որսան գանձըք 'ի նաւին

Ըզմոնդին շիւսիս, Հարաւ,

Եւ ըզնէրէս՝ գըրգընք քոյնին:

Իըժնեայ ալիք զայտ քո գեղնեալ,

Դըժնեայ ալիք զհերոք ջըրուեալ,

Յայնժամ՝ սըրկեալ ողողեցեն,

Դու գէճ ձորձով՝ ջրաւս ծածկեալ:

Յայնժամ՝ 'ի քէն ոչինչ բառան

Յողորմելոյ՝ ըզքոյն զալկան,

Ոչ աղքենի քոյն ծիրանեայն

Եւ ոչ աղին ժանիք լիբեռն:

Ոչինչ զօրէ քեղ ձոյլ ոսկի,

Զի՛ ծով՝ ոսկուով ոչ կաշառի.

Ոչինչ պարգէնք զիբուցանեն

ԶԵրուկիկով մըրըրկալ:

Յայնժամ՝ 'ի զուր տարածանես

Զարքայական ձեռսըդ պարգէս՝

Աւ ծովական Նեմփայից պար,

Եւ առ բընիկ Փարոն գիտես:

Իքցին հողմոց 'ի խաղալիկ

Եւ առագաստք և բանք գողտրիկ,

Եւ ջուրց անասաւ՝ ոսկի քո նաւ

Իքցին նոյնպէս 'ի խաղալիկ:

Խարխ, խարխ, ո՛ր որ իցես,
 Որ միանգամ անձին շընթես.
 Եւ ի միջի անբաւ գանձուց,
 Զանձն երջանիկ գող կարծիցես:
 Եւաւ ըզքեզ նոյնպէս պատրեալ
 Միայն ընդ խաբս երջանկացեալ՝
 Բարձեալ բերէ լոստ ոսկեղէն
 Ընդ այսուցիկ ալիս ծըփեալ:
 Հաւատա ինձ՝ չէ անկասկած
 Վաստանաւ յոսկւոյն ի գանձ,
 Ընդ խազ արկեալ գընան մեկնին
 Եւ լըքանեն ըզտէր իւրեանց:
 Ո՛հ, կորիցէ որ զառաջին
 Ի դուրս պեղեաց զանյայտ ոսկին,
 Զոր լուսագոյն թաղեալ ծածկէր
 Ընդ խաւարաւ յերկիր խորին:
 Պարտ և արժան էր զիս թաղել
 Ընդ փըլածով հանքաց անել,
 Եւ ընդ գանձուց՝ զոր ինքն եգիտ
 Ի միասին եգեալ ծածկել:
 Զխարդ բարուք մարդն այն ծածկէր
 Զյոգ ընդ պեղեալ ոսկւոյն մըթեր.
 Տինա, քանի՜ հըրեշք չարեաց
 Զյոգ ընդ նոսին թաղեալ գընէր:
 Բայց արդ ի նոյն քարանձաւաց
 Արտաքս ելին կից զուգընթաց,
 Եւ մասնութիւն գըրժողամիտ,
 Եւ սէր մահուց արիննախանձ:
 Մարտք և մարտից ընկերք ի հետ՝
 Կատաղութիւն և անպիտե,
 Եւ զեղխութիւն՝ քան ըզգուպար
 Եւ քան զոսոխ՝ մեծ և սաղէտ:
 Աստի այնչափ ծագեալ աճեաց
 Սէր գահայից, իշխանութեանց,
 Յորմէ զայրոյթ և սիգութիւն
 Ըզգոյնութիւն սունուն զիւրեանց:
 Ոսկւոյն ըզհետ երթան ըստրուկ
 Գերեալ՝ օրէնք և իրաւունք.
 Եւնի և թեմիս կըշուով իւրով
 Երթայ ըզհետ՝ տուն ի բազուկ:
 Սա քան զերկաթ հըջօրագոյն
 Քան զեռասայր շանթ բըռնագոյն,
 Զսխեալ փըլքէ զամուր պատուար,
 Զոր բարձրացոյց ալ զօրագոյն:

Զինի ի մարտ ոսկին դաժան,
 Ի անուանարի յարիւն մարդկան,
 Եւ ոչ այնչափ երկաթ անգուծ
 Ըզխուռն որեսր ձըգէ կործան:
 Պիգմալիոն անագորոյն
 Յարիւն Սէքեայ հանգեպ թագնոյն
 Զիւր շաղախեաց ալ անխընայ,
 Ըմբըռնելով ի սէր ոսկւոյն:
 Երթիկէլ մահու կորոյս
 Զյոր իւր Եգլեան զԱմփիարոս.
 Այսը պտտաւա գըրժողութեան
 Եղէ թահուանդ ճաճանչալոյն:
 Զինչ ըզՊելոպս օձաբարոյն՝
 Զանգեաց յարիւն իւր աներոյն.
 Եւ զինչ գործեաց աղետալի
 ԸզՄիտոպեան զանուն ջըրոյն:
 Ուստի՛ ի քեզ, Պոլեդորէ,
 Բայց թէ յոսկւոյն նեղաւորէ,
 Ուստի աճեաց սուր գեղարդեամբք
 Տէղ երկաթի՛ որ զքեզ ծածկէ:
 Դարձեալ երկաթի՛ք՝ զոր կըրեմք մեք
 Դուք ի յոսկւոյն նախ բըղնեցէք.
 Եղէ մեզ այն օժիտ և ձիւր
 Փարթամ ոսկւոյն՝ զոր շնորհեցէք:
 Դարն ոսկեղէն՝ թէ հաւատամք,
 Ու ճանաչէր զոսկւոյն ըզարդ.
 Որ առաջին ծանեաւ ըզնոյն՝
 Եղէ մոլի, նոյն և անարդ:
 Բերէ երկիր զԱկոնիտոն,
 Ըզբոյս դաժան մուխընդոյն.
 Բայց չունի ինչ քան զճոխ ոսկին
 Վընասակար և յոռեգոյն:
 Ծածկեացէ նա ի խոր կըրկին
 Զերակոս իւր զոյգ ընդ ոսկին,
 Դարք՝ որ յայժմուս առ մեզ գընան՝
 Դարք ոսկեղէնք դարձեալ լիցին:
 Սա՛ զաւալին վարդապետեաց՝
 Ի յապլութիւն ծովուն ալեաց՝
 Դիւրապատիր լաստափայտից
 Աւ ի կորուստ ճախրէլ իւրեանց:
 Արդ երթ այժմիկ յայնկոյս Դանգեայ,
 Երթ ընդ Կարմիր ծով Արաբայ,
 Ածել ընդ քեզ ըզքս կորուստ
 Որում սիրտ քո տարփմամք ըզձայ:

ՍԽԻՐՈՒՆԻՈ ՀՈՇԻՐՈ

